

TORONTÁLI KÖZLÖNY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
N.-Kikindán.

Egyesült „Kikindai Közlöny“ és „Felső Torontál“
POLITIKAI LAP.
Megjelenik: vasárnap szerda és pénteken.

Elofizetési díj:
Postán küldve, vagy házhoz hordva: Egész évre 14 kor.
Félévre 7 kor. Negyedévre 3 kor. 50 fill.
Egy szám 12 fillér.

Ujabb veráldozatok.

A nagy moloch, s hadseregismét új nagy áldozatot követel a magyar nemzettől. Előbb a póttartalékosok eltörülésétől volt szó, de most ebben a formában visszavonják a javaslatot — de felemlik az ujonczok létszámát.

Az új rend évente tizenkétezer, sőt még több magyar családra nehezedik súlyos megpróbáltatásként. Ennyivel akarják emelni a létszámot.

És a magyar nemzet meghozza ezt az áldozatot is, amely pedig egyike a legnagyobbaknak. Mert nem pénzről van szó, amelynek terhe alatt már ugyis a megszakadásig nyögünk, hanem kenyérkereső, családeltartó férfiakról, akik ha nem foglalkozhatnának kenyeret adó munkával, családjaikra inség, nyomor és elzüllés vár. A létszám felemelése folytán a póttartalékosok száma óriásilag megeszappan.

A póttartalékosok intézményét pedig elemi szükség követelte, hogy el ne pusztuljanak

azok a családok, amelynek egyedüli eltartója az a fiatal ember, aki sor alá kerül. S megvan ez az intézmény mindenütt, ahol rendes sorozott katonaság, illetve általános védkötelezettség van. Nálunk most a létszám óriási felemelése folytán a póttartalékosági kedvezmény illuzóriussá válik.

S ha úgy fogjuk fel ezt az ügyet — s ez az igazságos felfogás — akkor látjuk, hogy ennél nagyobb áldozatot még nem igen követelt a hadsereg a magyar nemzettől. S mi kénytelenek vagyunk vérző szívvel belenyugodni ebbe az áldozatba mert, — hajh! — nincs most a magyar népnek igaz szószólója!

Még könnyebben elviseljük talán ezt az óriási terhet is, ha a hadsereg az lenne nekünk magyaroknak aminek lenni kellene. De nem az. Minden parádé alkalmával fülünkbe huzza a katonai banda a Gotterhaltét, ezt a gyűlöletes emlékeztető dalt, minden alkalommal tüntetőleg domborodik ki a hadseregnek nem magyar jel-

lege. A magyar szó csak vendég a kaszárnyában s a gyakorlótéren, a tiszti karnak érintkezéseiben pedig egyenesen kivan zárva. Rendelet írja elő, hogy a katonák magyar nyelven levelezzenek hatóságokkal, de azt a rendelet komolyan éppenséggel nem veszik.

Másik nagy sérelmünk az, hogy akármit beszélnek is a hadsereg vezető köreiben, nincsenek még most sem tekintettel a katonai szállításoknál a magyar iparra és kereskedelemre. Apró csip csup szükségletek azok, melyeket a hadsereg magyar forrásból szerez be, az összes tömegszállításokat Ausztriában intézik el. A milliókat elveszik tőlünk, kiezekváltják belőlünk, de hogy a rengeteg pénzből arányos összeg kerüljön vissza a magyar közönséghez, arról nem gondoskodnak.

Nem szívesen adja meg tehát a magyar nép ezt a legujabb, nagy veráldozatot. A szívünk tele van keserűséggel és panasszal.

TÁRCA.

Magyar történelmi térkép.

A tanügy iránti érdeklődés vitt legutóbb a tanítók közé, kiknek körében szívesen időzöm.

Szegény emberek! bámulom őket, bámulom ügy- és hazaszeretetüket. És méltán. Most, midőn anyagi érdekük ügyében, ki tudja, mily hosszú időre, a nem kecsesgató döntés nagy pillanata előtt állanak, most midőn az állam szolgálatában levő, vagy még csak leendő, pár évvel előbb még tanítványuk volt ifjú polgártársuk a kiszivárgott fizetési tervezetek hire szerint már alapfizetésben is messze elébb kerül, összejönnek, gyülekeznek és a magas kormány böles belátására bízva anyagi sorsukat, vitatkoznak, tanácskoznak, miként lehetne a haza tanügyét magasabb színvonalra emelni, miként lehetne a haza szeretet szent szikráját a kis magyarokban lángra lobbantani, ápolni és azt következetesen tovább fejleszteni?

Szép, valóban szép! Mutasson valaki ennél dicséretreméltóbb hivatásszeretetet!

Sokszor, számtalanszor szomorodtam el szegény kis iskolás gyermekeink iskolai kötelességein. Mikor iskolába kerülnek egészségesek, fürgék és mégis sajnálom őket, elszorodom, mert lehetetlen, hogy egészséges, fürgé maradjon iskolai kötelességeinek pontos betartása mellett.

Szinte görnyedez a kis nebuló a sok könyv terhe alatt, melyet naponta magá-

val cipel az iskolába, hogy az abból előtte való napon bakarasszal kimért és tanulásra feladott leckét másnap az iskolában felmondja és nyomban elfelejtse, mert nem vált vérvé.

Azt mondják a „kor“ sokat követel. Elhiszem. De hogy a 6-10 éves kis emberektől a „kor“ ennyit követelhet, azt már nem hiszem el senkinek, még magának a „kor“-nak sem.

A „kor“ nak ez a követelése sápadtá, kedvetlené és idő előtt öreggő teszi gyermekeinket és a mikor elkövetkezik az az idő, hogy valamely életpályához szükséges tanulmányhoz fogjanak gyermekeink, már beleeszmörlöttek a tanulásba és ha csak szerető tehetik, abba hagyják.

A szülők őszinte halálja, elismerése, köszönete kísérelje az olyan tanfőúrnak áldott munkásságát, ki ily körülmények között azon töri fejét, miként lehessen az ily sokat kívánó, követelő „kor“-ban azon a szegény, gyenge kis emberen segíteni, kit tanulóknak hívunk; miként lehessen e zsenge vállakra a „kor“ kívánta terheket úgy rakni, hogy az ne fájjon, el ne véntse idő előtt és tanulási kedvét ne szegje?

Az e fölött való töprengés eléggé nem dicsérhető eredménye az a „Magyar történelmi térkép“, melyet Bertalan Gyula zombolyai polg. iskolai tanár a magyar ifjuság számára tervezett és a melyet a zombolyai — nagykikindai tanítói kör f. hó 6-án tartott őszi közgyűlésén bemutatott.

Láttam gyakorlatilag bemutatva az eredményt, mely e térkép használata mel-

lett a történelem tanítása körül eléretett, hallottam a térkép tervező tanár lelkes, meggyőző ismertetését és még most is napok után, a tapasztalt eredmény, a meggyőző ismertetés, a látványosságot mutató térkép csodálatra méltó behatása alatt állok.

De mindezen benyomások ne legyenek irányadók és ne vétessenek olyanok gyanánt, melyek hangulatot kelteni volnának hivatva, nem, hanem legyen irányadó az a feszült figyelem és élénk érdeklődés, mely az egybegyűlt 70-80 tanító- és tanítónéből álló hallgatóságot az egy és fél órai előadás alatt lebilincselte.

Oly könnyű, oly természetes, oly egyszerű a tananyagnak a gyermekkel való közlése e térkép segélyével, hogy szinte csodálatos, miért kellett erre oly sokáig várni? Korszakot alkotó találmány ez a térkép, mely nem méltatlanul keltette fel a tanítók figyelmét és nyerte ki praktikus és rendkívüli használhatósága folytán tetésüket.

Örülhet a tanítóság, de örülhetnek a tanulók is, kiknek hazájuk, nemzetük történelmét nem kell majd többé a könyvből bevágni és e terhes munka által attól elidegenedni, hanem e térkép segélyével majd játszva, mulatva, szórakozva, ügyesedve megtanulják hazájuk történetét és amit megtanultak az övék marad, nem felejtik el, hanem mint kincset viszik annak tanulságait, örömeit és szomorúságát magukkal az életbe, hogy okuljanak azokon.
H.

Apponyi szövege. Mint az aranyból öntött harang érciszta és ércerős csengése, úgy hangzik végig az országon Apponyi Albert gróf felhívása a pozsonyi magyar közművelődési egyesület támogatása érdekében. A felhívás minden egyes szava egy nagy igazság, gondolatmenete és iránya fényes tanubizonysága annak, hogy tudásban gazdag elme, hazafias érzéstől áthatott szív mondotta tollba e szöveget. Megilletődve olvassa minden hazáját szerető magyar ember és a midőn leteszi áldozatát a közművelődés oltárára, minden egyes adomány Apponyi Albert gróf nemes buzditásának maradandó emléke.

Am e szózat minden hangja egyuttal megdöbbenően találó jellemzése az egész ország állapotára. Mert nemcsak a nyelvhatáron dúl a vész. Mindaz, a mit Apponyi a határmegyékre mond, ezt a veszélyt egész nagyságában láthatja az ország minden részében.

Nemcsak nem-magyar ajkú testvéreink között, az egész országba „pusztít a vakmerő izgatás”, a mely megmérgezi a jámbor lelket és a veszély egyformán nagy, a tűz pusztítása egyformán káros, akár nemzetiségi, akár hamis gazdasági jelszavak üszkével történik a gyujtogatás. Ha Apponyi Albert gróf esze és szíve észrevette a határmegyéket fenyegető veszedelmet, észre kell vennie az egész ország hátgerincét megtámadó vészt is. Közálapotaink, de különösen közgazdasági életünk terén oly sivárság uralkodik, oly beteges tünetek jelentkeznek, a melyek a legnagyobb aggodalommal töltik el, kétség kívül, az ő lelket is. Vegzetes áramlatok válnak mind hatalmasabbakká. Ez a vakmerő, romboló izgatás is a „hirlapokban, egyesületekben, iskolákban, néhol egyházi befolyások alakjában” folyik. Azt kérjük tehát saját szavaival Apponyi Albert gróftól: szabad-e önző téltelenséggel, közönyvel néznie e mozgalmat? Nem érzi-e az egész ország a nyomasztó gazdasági viszonyokat és szabad-e túrni, hogy a midőn a társadalom minden rétegének munkára kellene egyesülni, a visszavonás igéi verjenek gyökeret? Nem látja-e, hogyan gyengülnek fokozatosan nemzeti jólétünk alapjai, hogy rendíti meg ezeket az alapokat a mesterségesen felstított háborúság, a mely társadalmunkat keresetforrásaiban, felekezeti érzéseiben, a magyar föld és a magyar haza szeretetéhez való jogában támadja meg és szakítja ellenséges táborokra? És ha látja a határszéli megyékben a magyarságot fenyegető vészt és lelkesítő szavaival felébreszti a nemzetet, nem-e látja még elérkezettnek az időt arra, hogy eme másik veszedelmnek is útját állja — ne csak szóval, de tettel is? Hisz oly kevesen vannak ez országban, a kik a gondviselés által vezető szerepre hívatnak. Miért nézi hát Apponyi, az elsők közül a legelső, „összefont karokkal”, keleti fatalizmussal, önző félénkséggel és közönyvel, hogy mint inog, ronkszodik minden, a miben biztunk, a mire építünk.

A gazdasági munkásügyek keretében már a jövő évben két lényeges újítást tervez a földművelésügyi miniszter. Az egyikkel a segélypénztárnál legalább is ezer tagsági helyet, ösztöndíjas alapítványképen óhajt rendszeresíteni kiváló, jó munkások kitüntetésére, olyanképen, hogy ezer munkásért az állam fogja a tagsági díjat fizetni öt egymásutáni esztendőben. Öt év alatt már összeszedheti magát a munkás és maga folytathatja a befizetést, helyet adhat újabb ezer ösztöndíjas munkásnak. Így 5—5 évig élveznék a kiválasztott munkások ezt az ösztöndíjat. A miniszter nézete szerint az, hogy az öreg, hű cselédek jutalmazásáról már történik gondoskodás. Épen nem zárja ki a munkásjutalmazásnak ezt a formáját, mert egyedül azzal, hogy csak akkor jutalmazzuk a munkást, a mikor már egy emberéleten át becsületesen teljesítette munkáját, eredményeket nem lehet biztosítani s ehhez az

is kell, hogy az ifjabb munkások között is jutalmazassék a szorgalom, a hűség s hogy ily módon serkentő példákat lehessen mutatni. — A másik még lényegesebb reformmal a miniszter azt akarja elérni, hogy a gazdasági munkásoknak a szorosán vett gazdasági munkákon felül is legyen jövedelmező munkája és keresete. Ilyenekül kínálkoznak a népies háziiparok s mind ama foglalkozások, melyek egy kis befektetéssel, különös előképzettség nélkül is haszonhajtók lehetnek. Pl. a seprőkötés, gyékénfonás, baromfi- és selymentenyésztés, méhészet, kertészkedés, gyümölcs- és zöldségtermelés, a feles mivélésre való vállalkozás, stb. — Mindenhez azonban, ha nem is sok, de egy kis tőke kell. Ily támogatásra a miniszter az 1903. évre 300,000 koronát szánt, a mely támogatás azonban éppen nem akar könnyöradomány lenni, hanem kizárólag az, hogy a józan, törekvő, becsületes munkásnak, támogatása olyannál, a ki akar is, tudna is magán kellőmódon segíteni. Ebben a támogatásban nem a kalandor-vállalkozásokat óhajtja a miniszter támogatni, hanem azokat a munkásokat, a kiknek gazdasági jellegetű öntevékenységet előmozdítani közérdekből is indokolt.

Az überlandügy.

A mikor Papp Géza országgyűlési képviselő überlandi kormánybiztossá neveztetett ki, dr. Bogdán Zsivkó polgármesternek az a szerencsés gondolata támadt, hogy Nagyikinda überland ügyét a kormánybiztosság működése köréből kikapcsolja és felhatalmazást eszközöljön ki arra, hogy saját überlandügyének lebonyolításához szükséges technikai munkálatokat a város önmaga végeztesse. Ezt a kormánybiztosság megengedte.

Szerencsés gondolat volt ez azért, mert ime most már azt jelenthetjük olvasóinknak, hogy ennek a munkálatnak vége van, holott ha a kormánybiztosság kezében marad az ügy, maiglan sem volna az rendben és tekintettel arra, hogy a kormánybiztosság munkálkodását megszüntette beláthatlan messzeségben van az az idő, amelyben ezzel eldicsekedni lehetne.

Az a híradásunk, hogy Nagyikinda überland ügyének technikai munkálata befejeztetett, magára a városra és a kikindai überland birtokosokra óriási fontossággal bír, melynek közgazdasági, pénzügyi és igazságszolgáltatási eredményeit ez idő szerint még alig tudjuk kellően méltányolni.

A munkálatok befejezésének jogi következtetése az, hogy Nagyikinda városának 1667000 forint überlandkölcson erejéig vállalt terhes kötelezettsége a még hátralévő 20 esztendőre megszűnik.

Nem lesz szükséges jövőre az überlandkölcson részleteinek evidentiában tartásával és behajtásával vesződni. Megszűnik az a felette terhes kötelezettsége, mely az egyes überlandbirtokosok pontatlan és sokszor egészen elmaradó fizetéséből a város pénztárát és illetve überlandfölddel nem bíró polgárságot sújtja.

Nem kisebb közgazdasági és pénzügyi előnnyel jár az egyes überlandbirtokosokra, kiknek ingatlana a nagy überlandkölcson jézálogi terhe alól felszabadul. Ezáltal az überlandföldek élénk forgalomba kerülnek, a hitelnek új forrása nyílik és a mi fontos, a birtokosoknak módjukban lesz a 6.9 %-os drága kölcsönt olcsóbbal cserélni fel. Megszűnik az überlandföld az igazságszolgáltatás szégyenfoltja lenni.

A dolog természete hozza magával, hogy ennek az állapotnak a létrehozásához a Magyar Jelzálog Hitelbank hozzájárulása szükséges.

Dr. Bogdán Zsivkó polgármester ebben az irányban már többször tárgyalta a bank vezető férfiával. Ámbátor nem szenved az kétséget, hogy a bank a kölcsön megosztásával járó kényelmetlenségeknek, főképpen pedig az üzleti haszon csökkenésének elhárításáért mindenféle és talán még sem engedett eszközöket is felhasznál, — mindazonáltal a munkálatok elkészítésével abba a helyzetbe jutott a hitelező pénzügy, melyben csak engedelmességgel köteles ama kötelezettségének, hogy a nagy kölcsönt meg kell osztania.

Az ügy egyéb iránt a város képviselője elé kerül, amikor újból alkalmunk lesz a kérdéssel foglalkozni.

Büntető nyomozat a Gusle ellen nemzetiségi izgatás miatt.

A belgrádi dalárda a múlt év nyarán meglátogatta a nagyikindai Gusle nevű szerb dalegyületet. Nagy volt a barátság. Nagyikinda három napig visszahangzott a belgrádi ifjak mulatozásaitól.

A magyar kormány nagy előzékenységgel adott utat a szerb ifjak átrándulásának. Egész külön vonatot ingyen bocsátott a rendelkezésükre.

A kikindai Gusle elhatározta, hogy a látogatást viszonzni fogja, ami a nyáron mégis történt.

Dr. Veszelinovits Iván vezetése alatt Nagyikindáról számosan mentek át Belgrádba hasonlóképpen élvezvén a magyar kormány bőkezűségét, mely ezeknek is kedvezményes vagy éppen ingyenes utazást adott.

Természetes, hogy most meg a belgrádi utcák voltak zajosak a kikindaiak mulatozásától. Ugylátszik azonban, hogy a mulatozáson fölül más is történt a Gusle tagjaival, mert a belgrádi osztrák-magyar konszultus indítatva érezte magát, hogy a magyar kormánynak jelentést tegyen azokról az üzelmekről, melyet a kirándulók a magyar nemzet ellen elkövettek. A konszultus jelentése nyomán a magyar kormány utasította a királyi ügyészséget, hogy a magyar nemzet elleni izgatás miatt a Guslénak, illetve a kirándulóknak egyelőre ismeretlen tagjai ellen a büntető eljárást indítsa meg.

Ez a büntető nyomozat folyik most itt Nagyikindán nagy titokzatos-sággal.

Mi történhetett a belgrádi úton, nem tudjuk? A nyomozat részleteiről eddig semmi sem szivárgott ki. De hogy súlyosabb üzemekről van szó, kétségtelen jele az, hogy az irántunk nem valami vonzalommal viseltető konzulátus is szükségesnek tartotta az ügyben jelentést tenni.

A nyomozást maga Eidenmüller Ádám királyi járásbíró vezeti, mert ezt a fontos és kényes természetű ügyet a rendőrkapitányra bízni nem lehetett.

A közönség nagy érdeklődéssel várja az ügy fejleményeit, melynek eddigi titokzatossága nem kevés mértékben oszította fel az emberek kíváncsiságát.

HIREK.

Mandits Misa a magasabb politikában.

Mandits Misa Popovits Vazul ellen összeférhetlenségi feljelentést tett.

Mandits Misa Nagykikindán ismeretes alak.

Eremits Pál takarékpénztárának a famulusa ő, ki ebben a minőségében a legmegbízhatóbb polgári és bűnügyi tanu, aki, Eremits Pálnak és takarékpénztárának minden titkos és nem titkos ügyét ismeri és így a bíróság előtt letett vallomásai csalhatatlanoknak bizonyultak.

Popovits Vazul István országgyűlési képviselő és szerkesztője annak a szerb néplapnak, melyet a magyar kormány Nyiva czim alatt ad ki.

Mandits Misa polgártársunk ezt a Popovits Istvánt vádolta be a képviselőház előtt összeférhetlenség miatt azért t. i., mert Popovits egy olyan néplapnak a szerkesztője, mely a kormány támogatásával jelenik meg.

Van egy furcsa mondása a székelynek. Azt mondja ugyanis: a macska olyan állat, hogyha hátul a farkára lépnek, elől nyávog.

Emlékezünk arra, hogy ez a Nyiva az országgyűlési választások idején erősen a tyúkszemére lépett Eremits Pálnak és ime Mandits Misa jajgat miatta.

Igazán csudálatraméltó jelensége az együttérzésnek, a tiszta lelkek nemes kölesönösségének!

Még megérjük, hogy Eremits Pál képviselői funkcióját a napidíjak felvételének kivételével Mandits Misára ruhazza át, aminek nem utolsó tünete az, hogy ami szeretve tisztelt képviselőnk feléje sem néz a fényes parlamentnek, ellenben Mandits Misa a közügy védelmében szerepel ott.

Nem tűnik fel a nyájas olvasó előtt az a kérdés, hogy e csere hasznára vagy kárára válnék-e városunknak?

— **Ottó főherceg Torontálban.** Torontál vármegyének ismét fejedelmi vendége volt. Ottó főherceg vadászott néhány napja a vármegyében a t. almási, crepajai és glogoni nádasokban. A főherceg 12-én érkezett Pancsovára gróf Korinszky kamarás kíséretében. Pancsován Zsiross Imre vadászati főfelügyelő fogadta s az ő társaságában ment ki vadászni, az első napon a toralmási nádasokba, ahol 18 rókát ejtett el. Azután Crepaján vadászott, mely vadászat szintén szép eredménnyel járt, a menyiben 17 rókát ejtett el a főherceg. A fejedelmi Nimród, rendkívül meg van elégedve

a vadászat eredménnyel, mert mint környezetnek mondotta, máskor alig 4-5 rókát ejt el. Ottó főherceg 14-én este utazott ismét vissza Bécsbe.

— **Előléptetés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Jeszenszkyné Tirpák Irént a helybeli polg. iskola jeles tanerőjét a X. fizetési osztály első fokozatába léptette elő.

— **Áthelyezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Oszváth Lajos helybeli kir. adóhivatalhoz helyezte át.

— **A tankerületi főigazgató jubileuma.** Platz Bonifác dr. kir. tankerületi főigazgató a jövő hónapban tölti be tanügyi működésének harmincadik évfordulóját. A tankerület tanári kara ez alkalomból jubiláris ünnepséget rendez. A főigazgatónak értékes, díszes albumot is nyújtanak át, a tankerületben lévő középiskolák tanárainak és igazgatóinak areképeivel.

— **Uj anyakönyvezés** a belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszter elnök a többi anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető helyettesé Kron Dénés közszégi irnokot nevezte ki és a házassági anyakönyvvezetésével és a házasság kötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— **A hőmezővásárhely-makó-nagy** szentmiklósi helyi érdekű vasut engedélyezésére vonatkozó törvény szentesítését a hivatalos lap mai 263 száma közli.

— **Leforrzott gyermek.** Ó Besenyőn Telbisz Péterné két éves kis unokája a kis Szofron János tegnap előtt a konyhában játszott. Valahogyan a kis gyermek egy forró vízzel tett talba esett háttal. A forró víz a szegény gyermek egész hátát és combjait annyira összeégette, hogy életben maradásához alig van remény. A szerencsétlen nagyanyja ellen kis kedvence szerencsétlensége miatt a vizsgálatot megindították.

— **Polgárok Katalin estéje.** A polgárság f. hó 23-án Kreuter Kálmannak, az ipartestületi székházában levő vendéglőjének nagytermében Katalin esti tánc mulatságot rendez. Belépti díj 30 fillér a mi a zenére fog fordíthatni.

— **Társas ebéd.** A torontálmezei agarásársaság által f. hó 13-án a központi városi szálló kaszinó termében rendezett fényes diné nagyon tetszett az előkelő társaságnak. A gazdag menu, a melyet Stampfl György vendéglős szolgáltatott föl a következőkből állott: Menu: Leves. Tok tartár mártással. Bélszín körözve. Fácán, pulyka compóttal. Partér Vegyes torták. Fagyalt. Gardinetta. Fekete. Champagne, borok. A bizalmas társas ebéd alatt Mészáros Sándor cigány zenekara játszott. Az előkelő társaság annyira jól érezte magát Stampfl Gyuri fényes helyiségeiben, hogy valószínűleg jövőre is itt ütnek tanyát.

— **Országos vívó verseny Nagybecskereken.** A torontáli atletikai klub f. évi december hó 14-én megismétli azt a nagy szabású sportünnepélyt, a mely két esztendő előtt Nagybecskerek falai közt egyesítette az ország első vívóit. A klub ugyanis decz. 14-én orsz. vívó-versenyt rendez, melyen másodszer tűzik ki a „Torontáli vándordíjat”, mely egy vert ezüstműből való küzdő gladiátort ábrázoló művészi becsü szobor. A díj alapításában részt vettek annak idején a vármegye főurai, élükön gróf Csokonites Endre, báró Nikolics Feodor, gróf Karátsonyi Jenő, továbbá dr. Gyertyánffy Jenő és a helybeli előkelő pénzintézetek. A vándordíj védője Mészáros Ervin, hazánkban és a hadseregnek ezidő szerinti legjobb amateur vívója. Természetes, hogy e nagy díj elnyeréseért az ország elsőrangú vívói fognak a küzdőteremen megjelenni. A versenybírószágba a fővárosi és vidéki legkiválóbb amateur szakértőket kéri fel a klub.

— **Monstre küldöttség a belügyminiszternél.** Nagybecskerekéről táviratozzák, hogy a minap érkezett meg a belügyminiszter rendelete, mely a város tizedik kerületét, Fejsőmuzslyát önálló kerületté alakítja. A belügyminiszter rendeletét Nagybecskerek polgárságának egy része sérelmesnek

tartja, egyrészt, mert az ő meghallgatásuk nélkül hozták a rendeletet, másrészt a város közjvédelmének jó részét elveszteni ez által. A város mintegy másfél évtizeddel ezelőtt a felsőmuzslyai telepeket nagybecskereki illetőségűeknek ismerte el és nagy áldozatokat hozott értük. A városi képviselőtestület legutóbbi ülésén foglalkozott a Felsőmuzslyai különváltásának ügyével és elhatározta, hogy memorandumot nyújt át a belügyminiszternek. Az emlékiratot dr. Perisich Zoltán főjegyző már el is készítette, dr. Gradjean József polgármester pedig falragaszok útján hivatalból a polgárságot, hogy minél nagyobb számban csatlakozzék ahhoz a küldöttséghez, amely az emlékiratot Széll Kálmánnak átadja. A küldöttség holnap tiszteleg a belügyminiszternél, akinek dr. Gradjean József polgármester terjeszti elő a nagybecskereki polgárok kérelmét.

— **A becskereki mérleg.** Nagybecskerek város kapitánya egy kis mérlegraziát tartott a napokban, mely alkalommal nem kevesebb, mint 42 hamis mérleget kobozott el. A jelentés különben azt mondja, hogy azért nem kobozhatott el többet, mivel még nagyon sok van megnézni való, de kilátásba helyezte, hogy a hamis mérlegek számát jóval felül fogja mulni a mértékhitelítések körül elkövetett szabálytalanságok száma.

— **Phylloxera.** Pészak község szőlőiben a phylloxera jelenlete megállapítván, a község határa a földművelésügyi miniszter által zár alá helyeztetett.

— **A Nemzeti Szálloda** bérlőnőjének sikerült egy ügyes szakembert angazsálni, ki működését már ma megkezdi.

— **Török A. és Társa Budapest.** Ha szemlét tartunk a magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték különböző felárúsitói között, önkénytelenül feltűnik a Török-bankház. Ez a cég ugyanis állandóan azt hirdeti, hogy Magyarország legnagyobb osztálysorsjegyzete. Ennélfogva eltökéltük, hogy ily irányban tudakozódunk és érdeklődésünk folytán teljesen és egészben bebizonyosodott, hogy ezen cég valóban a legnagyobb osztálysorsjáték-üzlet és a legtöbb sorsjegyet forgalmazta. A mi nem is csuda, mert ritkán ér egy cég ahhoz, hogy játzó vevőinek kegyét úgy megnyerje, mint Török A. és Társa. Ezen cég vevőköre folyton nagyobbodott és az állandó terjeszkedés alapján a Teréz-körút 46. szám alatti főüzletén kívül még Váci-körút 4. Múzeum-körút 11., Erzsébet-körút 54. sz. alatt fióküzletei is vannak. A számtalan önként beérkezett hálanyilatkozat a szigoruan pontos és előzékeny üzletvezetéséről tesz tanúságot s csakis ez tette lehetővé, hogy e cég a m. kir. szabad. osztálysorsjáték igazgatóságától hízog elismerésben részesült. A négy különböző kerületben levő üzletben minden ügy a legpontosabb kereskedelmi szabályok szerint intéződik el. Ennélfogva indíttatva érezzük magunkat a Török A. és Társa bankházát, melyben már nagyon sok és nagy nyeresémet nyertek, mindenkinek a legmelegebben ajánlani. A tervezet szerint az I. osztály huzása már a legközelebbi csütörtökön és pénteken lesz, november 20. és 21-én. A sorsjegyek árai, daczára annak, hogy a tervezet tetemesen javult és nagyobb nyereseményeket tüntet fel, a régiek maradtak, például $\frac{1}{10}$ — 1.50 korona; $\frac{1}{4}$ — 3 korona; $\frac{1}{2}$ — 6 korona; $\frac{1}{1}$ — 12 korona. A ki tehát az osztálysorsjátékban részt akar venni, forduljon bizalommal Török A. és Társa bankházához, Budapest.

Közgazdaság.

— **A pénzülszonyok javulása.** Az osztrák postatakarékpénztár, mely jelentékeny követeléseket tart a bécsi nagyobb pénzintézeteknél, október utolsó és november első napjaiban oly nagy arányú betétfelmondásokat eszközölt, hogy az érdekelt pénzinté-

tézetek kénytelenek voltak készletei erősítése és a kifizetések eszközölhetése céljából leszámítási hitelüket nagy mértékben igénybe venni. Ezt a körülményt, mint nagy titkot őrizték meg a bécsi bankok, úgy hogy a két hét előtti hirtelen pénz drágulás tulajdonképeni okával senki sem tudott tisztába jönni a be nem avatottak közül. A leszámítási kamatláb hirtelen felszökkenése impulzus gyanánt szolgált a vidéki pénzügyintézeteknek pénzkészletek gyűjtésére, miáltal a kamatláb drágulását csak elősegítették. Most, hogy a pénz ismét olcsóbb lett és a fent említett körülmény nyilvánosságra jutott, szívesen veszik a jó váltókat félszázalékkal is a bankráta alatt, mert a pénz ismét igen bőségesen áll rendelkezésre. Az elsőrendű budapesti bank- és malom-váltókat szívesen vették meg a nyílt piacon 3-3¹/₄ százalékkal. A budapesti pénzügyintézet készletei ismét jelentékenyen megnövekedtek, nem kis mértékben vidéki pénzügyintézetek bevételei által. Talán még soha sem volt arra eset, hogy nem is egészen elsőrangú vidéki intézetek állandóan és oly jelentékeny pénzbetéteket helyezzenek el budapesti intézeteknél, mint az idén.

— **Vöröshermag.** Az utolsó napokban úgy a termelők, mint a spekuláció részéről nagyobb mennyiségek kerültek piacra melyek, jóllehet a magkereskedők részéről kedvező fogadtalásban részesültek, mégis némi nyomást gyakoroltak az árakra a nélkül azonban, hogy az általában igen szilárd irányzat megváltozott volna. — A külföldi szükségletnek még legnagyobb része nincs fedezve, mely célra ez idén leginkább magyar lóherének kell szolgálni, annál is inkább, mivel a folyton kilátásba helyezett szállítások Oroszországból még mindig nem kezdődtek, ama csekély mennyiség pedig, a mi eddig Oroszországi lóhermagból Németországba került, oly csöverte minőségű, hogy a mi belföldi termésünkkel össze sem hasonlítható. — Ezen körülményt tartásuk a magyar hermag birtokosai egyrészt szem előtt, más részt azt is, hogy a külföld kényszerítve lesz, ha igazán elsőrendű árut akar beszerezni, ez idén honitermésű lóherénkhez fordulni, mert másutt ily minőségre szert nem tehet.

— **Luczernamag.** Az Olaszországból érkező erősebb kínálat következtében a hangulat ezen magnemben kissé nyugodtabb lett nálunk. — A kivitellel foglalkozó czégek is tartózkodóbbak, mivel a külföld éppen az olasz verseny által befolyásolva, a múlt heti árakat nem volt hajlandó megadni magyar termésű luczernánkért. — **Baltaczim** kevésbé kerestettek, épp így **muhamag** is, ellenben **fehérhère** iránt élénk érdeklődés mutatkozott és szép minőségek magas áron fizetettek.

Mezei komócsin, csibehermag és nyúl-szapuka is erősen kerestettek és az itteni piacon gyorsan helyezhetők el.

Jegyzések nyersárúért 50 kilónként Budapesten:

Vöröshermag	64-73	korona.
Luczernamag	54-72	"
Muharmag	8-9	"
Baltaczim	34-35	"

Nyilttér*).

Henneberg-selyem

csak akkor valódi, ha közvetlenül tőlem veszik, fekete fehér és szincs blouzokra és ruhákra méterenként 65 krtól 14 fi. 15 krig. mindenkinek bérmentve és vámmentesen a házhoz szállítva minták azonnal. A schweitzzi levelekre kettős portó,

G Henneberg selyem Gyáros (cs. és k. udv. szállító) Zürichben.

*) Ebben a rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerk

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Dr. KISS KÁROLY.

Kiadói-Nyomda, N.-Kikindán. Telefon. sz. 15-

Nagykikinda város polgármesterétől.

21497.

V. — 1902.

Hirdetmény.

Nagykikinda város immunis homoki szőlő telepén a legkedveltebb és legkiválóbb osemegés és borszőlő fajokból mintegy 200000 drb sima és gyökeres vessző eladó.

A kapható fajokról szóló név- és árjegyzék bérmentve ingyen küldetik.

Nagykikindán, 1902. november hó 12-én.

Dr. Bogdán. s. k.
polgármester.

Ház eladás.

A Távirda utcában a 113. számú **Hammer-felö** ház szabadkézből eladó.

Bővebb adatok megtudhatók.

Decker István.
gondnoknál.

1299 szám. végh. 1902

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagykikindai kir. járásbíróság 1902 V. 444/3 számú végzése által Dr. Ruzsity György nkikindai ügyvéd javára Szimits Pál nkikindai lakos ellen 66 kor. 93 fill. tüke követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 800 kor. becsült 4 kocsi, és 200 zsák csöves kukoriczából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 1902 V. 444/4 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén vagyis Nagyikindán alperes lakásán leendő eszközzésére 1902-ik évi november hó 18-ik napjának délelőtt 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen — az 1881.

Alapítattott 1832 ben.

FERNOLENDT

Fénymáz, a világ legjobb fénymáza és Cremje világos czipőkhöz a legszebb fényt adják a czipőnek és tartóssá teszik a bőrt. Sárga vagy barna bőrből készült, foltos, használt czipők a „Lyosin” remekfénymáz használata következtében új színüket visszanyerik. Gyári raktár: Wien, I., Schulerstrasse 21.

évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében — a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az 1881. évi LX. t. cz. 111. §-a értelmében, kik az árvereltetni rendelt ingóságok vételarából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben az, hogy részükre a foglalás korábban eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírottul egy példányban írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak. — Végre kötelesek bérbe vagy haszonbérbe adók az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében azon követelés összegét, melyre nézve törvényes zálogjogot igényelnek, az árverés megkezdéséig alulírottul bejelenteni.

Az elrverezendő ingóságok vételára az 1881. LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nagy-Kikindán, 1902 évi november hó 4 napján.

Várnay Lajos.
kir. bir. végrehajtó.

1298 szám. végh. 1902.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nkikindai kir. járásbíróság 1902 V. 1294/1 számú végzése által Stassik László nkikindai ügyvéd által képv. Setyerov Szlavkó mint k. gyermekei t. és t. gyámja javára Novákov Czvettkó mokrini lakos ellen 334 kor. tüke követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 1250 kor becsült 1 buza tisztító gép és 100 m/m buzából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 1902 V. 1294/2 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén vagyis Mokrinban alperes lakásán leendő eszközzésére 1902-ik évi november hó 18 napjának délután 1/4 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az 1881. évi LX. t. cz. 111. §-a értelmében, kik az árvereltetni rendelt ingóságok vételarából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben az, hogy részükre a foglalás korábban eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírottul egy példányban írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak. — Végre kötelesek bérbe vagy haszonbérbe adók az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében azon követelés összegét, melyre nézve törvényes zálogjogot igényelnek, az árverés megkezdéséig alulírottul bejelenteni.

Az elrverezendő ingóságok vételára az 1881. év LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt N.-Kikindán 1902. évi november hó 4 napján.

Várnay Lajos
kir. bir. végrehajtó.

Mindenütt kapható.

Kis hirdetések

felvételnek e lap

Kiadóhivatalában

Állást keresők, munkaadók, vevők és eladók, bérlők és bérbeadók és mindazok, akik a nagyközönség köréből keresik az érdekelt feleket, hirdessenek a

„**Torontali Közlöny**“

Kis hirdetések
rovatában.

A kis hirdetések rovatában minden szó egyszeri beiktatása 2 fillért vastagabb betűvel 4 fillérbe kerül.

Vidékről igen kényelmesen beküldhetők a kis hirdetések postautalvánnyal, mert a postautalvány szelvényére a kis hirdetés szövege is könnyen elfér. Az eljárás igen egyszerű, mert mindenki kiszámíthatja a kis hirdetés árát.

A „**Torontali Közlöny**“

Kiadóhivatala Népkert-utca

Szőlőoltványok

szokvány minőségben és európai nemes gyökeres és sima vesszők mélyen leszállított áron. Oltványok cire 90-100 frt. Mindenik a legkivalóbb bor- és csemegetajokból, fajtisztán, teljes jótállással. Ha a szállítvány a megrendelésnek meg nem felelne, úgy az oda- és visszaszállítási költséget, valamint a megrendelő által kifizetett összeget hiány nélkül azonnal visszafizetjük. Így mindenki ebbeli szükségletét az én költségemen házához szállítva tekintheti meg.

Élőkerítés.

Gleditschia csemeték és magvak.
Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nemhogy ember de semmi-féle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át, úgy hogy a bekerített részek teljesen kulcsoszállhatók **Minden rendeléshez rajzokkal ellátott ültetési és kezelési utasítás mellyel** közelebb tájékoztatjuk a gett színes ténnyomatú díszes árjegyzékek ingyen és bementve küldetnek, rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzésen kívül egy oly könyvet kap ezzel, ki címét egy levelezőlapon tudatja, mely nincsen az a ház vagy család, ahol annak tartalmát haszonra ne fordítanák, városban, falun pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is érdekében áll, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek.

Diócsemeték. Kétéves, óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyésztése majd minden gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Cím: „**Ermelléki Első Szőlőoltvány-Telep, Nagy-Kánya u. p. Székelyhid.**“

Altalunk kifizetett főnyeremények

A m kir

OSZTALYSORSJATEK

november 20-án kezdődő HUZÁSARA

postafordultával küldünk szét sorsjegyeket az I-ső osztályhoz:

1/8 á K. 1.50   1/4 á K. 3.—   1/2 á K. 6.—   egész K. 12.—

Csakis nálunk kaphatók az annyira kedvelt

KIS SZAMOK:
1-től 300-ig.

A születési évszámok 1801-től 1900-ig és más SZERENCSE SZAMOK.

Az összeget postautalványon kérjük:

FŐVÁROSI SORSJEGYIRODA
BOGDÁNY S.
BUDAPEST, Sas-utca 23. I.
Telefon 14-41.

602.000 kor. a 240-es számra.
400.000 kor. a 1119-es számra.
200.000 kor. a 25534-es számra.
200.000 kor. a 46.000-es számra.
100.000 kor. a 7959-es számra.
90.000 kor. a 2407-es számra.
40.000, 30.000 és sok más nagyobb nyeremény.

Akar Ön egy szép és üde arcbőrt?

ugy használjon **Erős-féle arczenőcsöt** kitünő hatása a bőr szépsége és finomsága előmozdítására.

Egyedüli szer szeplő, májfoltok, mitesser és mindennemű bőrtisztatlanság ellen.

Teljesen ártalmatlan és higanymentes egy kis próba rendelés és Ön meggyőződik róla, hogy ez nem szédelgés 1 próba tégely 1 korona, egy nagy tégely 2 korona, hozzá való szappan 70 fillér.

Erős-féle Ibolya-Crém nappal is használható miután nem zsiros hanem egy igen finom kellemes sikkosságu

gyorsan felszívódó teljesen ártalmatlan arcerém, kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket még korosabb egyéneknek is üde bájos ifju arcszint kölcsönöz nyak, karok és kezeknek megkapó szépséget és bájt varázsol. Egyedüli és biztos szer a bőrfőrepedezése az arcz és a karok vörössége bőrhámlás és napégetés ellen. Az arczot nem teszi fényessé, hanem annak fényét mint a hölgy por elveszi.

Egy tégely Ibolya-Crém 1 korona.

Nigrin, „hajfestőszer“. Legujabb ólomentes ártatlan azonnal ható egyetlen legjobb hajfestőszer a haj minden színéhez különösen pedig szürke, fehér és veres haj (szintén szakál és szemszőrnél)

1 doboz két üveg 3 korona.

Köhögés elleni mellszörp igen jó hatással van mell és tüdőbántalmaknál köhögés rekedtség és nehéz lélegzésnél.

1 üveg ára 1 kor. 20 fill.

Erős-féle kőszvény szesz megbeesülhetlen külszer mindenféle rheuma, hasogatás, derékfájás,

zsibbadás, főfájás, meghülés, csúzos és kőszvényes bajoknál, melynek bámulatos hatása már az első bedörzsölés után azonnal tapasztalható.

1 üveg ára 1 kor. 20 fill.

Az összes itt felsorolt különlegességek (saját készítmények) valódiság, bízis hatása és tökéletes ártalmatlanságért teljes felelőség vállalattik.

Levélbeli rendelések közvetlen továbbíthatnak.

Megrendelések czimzendők

Erős Aladár,

gyógyszerész
(Pacsu-féle gyógyszerár)

Nagy-Kikindán.

